

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 179:

Forslag til lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse.

Af undervisningsministeren (Ulla Tørnæs).

(Fremsat 20/3 2002).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Tina Nedergaard (V):

Regeringens forslag lægger op til en klar forbedring af institutionsstrukturen på det erhvervsrettede uddannelsesområde. Formålet er at etablere en enstrengt institutionsstruktur for den erhvervsrettede grund-, efter- og videreuddannelse, som i dag udbydes af AMU-centrene og på erhvervsskolerne.

Forslaget er faktisk så elegant, at det på én og samme tid sikrer bedre faglige miljøer, forbedret kvalitet og sammenhæng i udbud og uddannelse og samtidig sikrer en regional forankring, hvor de lokale uddannelsessteder bevares.

Desuden er forslaget med til at begrænse bureaukratiet på hele området og derfor også til fordel for brugerne.

Forslaget skal medvirke til at sikre, at de lokale uddannelsessteder overlever. Ministeren kan således modsætte sig nedlæggelse af en institution, hvis der er behov for institutionen, f.eks. med hensyn til den regionale og lokale fordeling af uddannelsesmuligheder for unge og voksne. I det hele taget er der i forslaget lagt vægt på samarbejde også lokalt, f.eks. skal institutionerne danne et lokalt fælles samarbejdsforum med bl.a. VUC. Disse fora skal mødes en gang i kvartalet.

Forslaget er udarbejdet på en sådan måde, at forbedringer i institutionsstrukturen opnås gennem dialog med institutionerne og altså ikke gennem tvang, og regeringen har samtidig lagt op til nogle rammebetingelser, som sikrer, at skolerne har reel mulighed for at indfri de intentioner, der ligger i lovforslaget. De fælles rammebetingelser omfatter fælles institutionsregler og fælles økonomistyringssystemer; væsentlige bidrag til gennemsigtigheden og harmoniseringen af tilskudsvilkårene på det erhvervsrettede område.

Venstre kan klart støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg skal blot spørge Venstres ordfører, om det er sådan, at der generelt er omkostninger forbundet med, at man etablerer nye strukturer, hvad enten vi taler om virksomheder, eller vi taler om uddannelsesinstitutioner eller andre former for organisationer.

(Kort bemærkning).

Tina Nedergaard (V):

Jeg kan bekræfte, at det er min opfattelse, at der i en kort periode er omkostninger forbundet med at sammenlægge nogle ting og ændre på strukturerne. Derfor er der også overgangsbestemmelser i lovgivningen, sådan at der er tid til en fornuftig sammenlægning, hvis det er det, man ønsker, for det er frivilligt. Samtidig er der også åbnet mulighed for, at ministeriet kan gå ind med en konkret vurdering og se, om der er behov for ekstra ressourcer i omstillingsfasen.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg tænkte jo nok, at Venstres ordfører ville bekræfte, at det koster penge at lave nye strukturer. Det virker bare en lille bitte smule omvendt på mig, at man først i forbindelse med finansloven går ind og skærer godt 55 mio. kr. inden for AMU-systemet, hvorefter man går ind og etablerer en ny struktur.

Jeg vil gerne spørge Venstre, om det er sådan en helt ny idé taget ud af det blå, at der nu skal omstruktureres, og derfor havde man ikke i forbindelse med finansloven overvejet, at der måske skulle sættes ekstra midler af i stedet for at skære et så massivt beløb som 55 mio. kr.

Jeg vil gerne bede Venstres ordfører om samtidig at bekræfte over for mig, at såfremt der er behov for hele den pulje penge plus noget ekstra, altså 55 mio. kr. plus ekstrabevilling på grund af strukturændringer, så er regeringen villig til at stille de penge til rådighed; det er altså 55 mio. kr. plus noget mere.

(Kort bemærkning).

Frank Jensen (S):

Jeg var meget glad for, at Venstres ordfører lagde så meget vægt på, at den her institutionsdannelse skal ske på baggrund af dialog. Det lover godt for den videre proces. Men kunne fru Tina Nedergaard så ikke fortælle, hvorfor Uddannelsesrådet og Erhvervsuddannelsesrådet er taget

ud som høringspartner og som indstillingsberettiget i forhold til etablering af nye institutioner.

Det kan være rigtigt, at det er ministeren, der har kompetencen, men allerede eksisterende bestemmelser i erhvervsuddannelsesloven er taget ud, i forhold til at Erhvervsuddannelsesrådet og Uddannelsesrådet er høringsberettiget og – sådan som det er i dag – indstillingsberettiget ved etablering af nye institutioner. Der sidder arbejdsmarkedets parter jo, som fru Tina Nedergaard ved alt om med sin fortid. Ville det ikke være rigtigt, at man opretholdt den nuværende retstilstand på det felt?

Kl. 12.45

(Kort bemærkning).

Tina Nedergaard (V):

Jeg vil gerne sige til Enhedslistens ordfører, at jeg ikke er bekendt med nettoomkostningen forbundet med strukturomlæggningerne, men det ændrer jo i hvert fald ikke ved, at effektiviseringer meget vel kan ske, samtidig med at man har strukturændringer. Det er to bevægelser, der sker økonomisk, på den ene side omkring aktiviteterne, og på den anden side har man en strukturomlægning. Så jeg imødeser, at det her kommer til at gå rigtig godt.

Til spørgsmålet om, hvorvidt regeringen vil stille penge til rådighed, vil jeg henvise til undervisningsministeren, som så kan svare konkret på det med pengene i denne her sag. Men det, der er helt afgørende, er, at man forholder sig til det forslag, der ligger her, som er en hjælp til de skoler og AMU-centre, som har ønsket at kunne sammenlægges og komme meget mere ind i et samarbejde. Det er faktisk en hjælp til dem til at kunne gøre det her lokalt.

Med hensyn til høringsret og indstillingsret m.v. for Erhvervsuddannelsesrådet osv., er der jo meget taget stilling til, at det er det lokale samarbejde, vi lægger op til.

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Fru Pernille Rosenkrantz-Theil for den sidste korte bemærkning.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg er godt klar over det ønske, der ligger fra forskellig side omkring det her, og det er et område, der ligger mig meget på sinde, eftersom vi har en million ufaglærte i den danske arbejdsstyrke. Jeg ønsker blot, at de kommer ordentligt fra start.

Når man går ind og etablerer en ny struktur, synes jeg, at det er meget væsentligt, at man fra start af har de nødvendige ressourcer til rådighed, for at det kan blive en god udvikling, og jeg mener ikke, at baggrunden for en omstrukturering med en nedskæring på 55 mio. kr. inden for området er en god start. Det synes jeg er en ualmindelig dårlig start, og jeg synes, det er et dårligt signal at sende til AMU-verdenen, umiddelbart før man står over for en omstrukturering, at man skærer så massivt et beløb.

Det er derfor, jeg fisker lidt efter et svar, for hvis det er sådan, at regeringen har gode intentioner – og det tror jeg da bestemt at regeringen har – omkring de her sammenlægninger, vil jeg gerne bede Venstres ordfører heroppefra bekræfte, at Venstre vil være indstillet på at stille de midler til rådighed, og der taler vi altså som sagt om en pulje på minimum 55 mio. kr.

(Kort bemærkning).

Frank Jensen (S):

Igen vil jeg gerne kvittere for Venstres ordførers svar, nemlig at det her har sit afsæt lokalt, i de lokale forhold. Det er jeg glad for, og det er faktisk også vores tilgang til det. Men hvorfor så fjerne det, at der er nogle uddannelsesråd, som overordnet ser på, hvordan udviklingen går på landsplan, i Uddannelsesrådet for AMU-uddannelser, i Erhvervsuddannelsesrådet for grunduddannelserne? Hvorfor fjerne den kompetence, de har i dag til at have indstillingsret og høringsret med hensyn til etablering af institutioner? Det er det, jeg ikke forstår, hvis det her skal være i dialog.

Ét er, om man vil have dialog med de lokale, ja, fint, men hvorfor skal de parter, der sidder og har det overordnede uddannelsesmæssige overblik over hele landsområdet, tages ud, hvor de i dag har en kompetence? Det tyder jo ikke på, at det er et ønske om dialog, sådan som fru Tina Nedergaard siger. Jeg tror, fru Tina Nedergaard med sin fortid ved, hvor vigtigt det er at have dialog med de to parter, som har et overordnet syn på tingene, også på arbejdsmarkedet.

(Kort bemærkning).

Tina Nedergaard (V):

Med hensyn til indstillingsretten for Erhvervsuddannelsesrådets vedkommende, som jeg rigtigt nok kender fra min fortid, kan jeg sige, at man har indstillingsret f.eks. i forhold til udbud af uddannelser og godkendelse af, hvilke skoler og institutioner der skal udbyde uddannelser.

Der havde jeg den kedelige oplevelse som medlem af Erhvervsuddannelsesrådet, at selv om der var indstillingsret, havde den tidligere regering ikke noget ønske om at efterkomme de indstillinger, der kom fra rådet.

Så det er også et spørgsmål om, hvornår vi bruger vores råd, og når vi bruger vores råd generelt, skal det bruges fornuftigt og også i en sammenhæng, hvor der er en dialog, også med de enkelte parter, som ikke nødvendigvis er repræsenteret i Erhvervsuddannelsesrådet.

Man skal jo lige være opmærksom på, at vi ikke går ind og sparer 55 mio. kr. på området uden at give skoler, de nye institutioner bliver det jo så forhåbentlig, mulighed for at få indtægtsdækket virksomhed. Vi har jo givet adgang til brugerbetaling på det her område, og der er stadig væk mulighed for, at med sammenlægningerne får de her institutioner langt bedre vilkår for, også på markedsvilkår, at kunne gå ind og tjene på den indtægtsdækkede virksomhed.

(Kort bemærkning).

Frank Jensen (S):

Jeg er ked af, at Venstres ordfører nu skuffer mig. Først siger Venstres ordfører, at det her går ud på dialog, og så kan vi forstå, at der kun må være én part – det er den by, det lokalområde, og ikke dem, som har det samlede landsmæssige overblik over udviklingen inden for det erhvervsrettede voksenuddannelsesområde.

Kl. 12.50

Det er på baggrund af fru Tina Nedergaards personlige erfaringer med, at en minister ikke altid følger indstillinger fra arbejdsmarkedets parter. Det tror jeg heller ikke at den nuværende minister vil give tilsagn om at den nuværende minister vil gøre. Men det, der er godt for ministeren og for sagligheden i det her, så vi ikke kun ender i sognerådspolitik, er, at der er nogle, der har det overordnede landsmæssige overblik. Hvorfor tage dem ud som høringspart? Ét er, at man ikke skal binde sig til, at man skal følge dem, men hvorfor tage dem ud som indstillingsberettiget høringspart, når Venstres ordfører står og siger, at man vil dialogen? Det er det, jeg ikke forstår. For så er der jo en modsætning imellem ord og handling, og det håber jeg ikke at Venstres ordfører vil give os anledning til at påstå også skal gælde denne sag.

(Kort bemærkning).

Tina Nedergaard (V):

Ganske kort til hr. Frank Jensen: Der lægges op til tæt dialog med de enkelte virksomheder, med brugerne og også med parterne generelt. Men det, der er vigtigt her, er at kigge på, hvad lovforslaget indeholder af forbedringer. Og der glæder jeg mig til at høre hr. Frank Jensens ordførertale, hvor jeg håber på, at Socialdemokratiet vil give sin støtte til det her meget gode forslag.

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Så er det fru Anne-Marie Meldgaard som ordfører.

Anne-Marie Meldgaard (S):

Jeg må desværre skuffe fru Tina Nedergaard med, at det er mig, der er ordfører på det her område.

Jeg vil starte med at sige, at Danmark jo er et rigt land, og vi har råd til det meste, men vi har ikke råd til at blive dummere. Derfor er Socialdemokratiet interesseret i at opnå synergieffekt mellem erhvervsskoler og AMU-centre.

Vi har bidt mærke i, at de hørte parter også fokuserer på og også til dels tror på, at der er en synergieffekt og en ressourcebesparelse at hente i lovforslaget.

Den største gevinst på det område mener vi ikke er afhængig af, hvorvidt der laves en enstrengt institutionstruktur eller den tostrengede struktur opretholdes. Den største gevinst er den, flere tekniske skoler og AMU-centre allerede i dag høster ved at deles om lokaler, materialer og til tider også arbejdskraft. Gevinsten er muligvis endnu større ved reelle fusioner, men vi mener i så fald, at fusionerne skal foregå frivilligt og efter en lokal beslutningsproces.

Socialdemokratiet er meget optaget af at sikre, at AMU ikke forsvinder i de store fusionsplaner. Vi ønsker at sikre, at vi har AMU-centre, der kan varetage opgaven at udvikle og vedligeholde AMU-programmet, som vi kender det i dag. Jeg håber, at ministeren her fra talerstolen i dag vil bekræfte, at dette forslag ikke er et angreb på AMU-programmet.

I bemærkningerne fremgår det, at den enstrengede struktur forventes at give administrative forenklinger og besparelser. Det kan i vores øjne ikke alene retfærdiggøre sammenlægningen. Selv om vi håber, at en sammenlægning, hvis den gennemføres, kan styrke den faglige dybde, er vi bange for, at det bliver på bekostning af den faglige bredde.

Det er ifølge forslaget meningen, at uddannelserne skal have et samlet styringsgrundlag, der giver mulighed for, at de enkelte uddannelser indgår bedre i en sammenhæng. Det vil forhåbentlig gøre, at den enkelte uddannelsessøgende får flere muligheder for at kombinere og udbygge sin uddannelse, og den del er vi meget positive over for. Men når et fælles styringsgrundlag skal bestemme udbuddet af erhvervsrettede grund-, efter- eller videreuddannelser, er vi bange for, at harmoniseringsplanerne går forud for det hensigtsmæssige.

Det fælles styringsgrundlag frygter vi er et andet udtryk for en begrænsning af tilbuddene. Uddannelserne, som de foreligger, har mange ligheder, men på mange måder tjener de forskellige formål i samfundet. Helt konkret frygter vi, at regeringen vil nedprioritere de praktiske erhvervsuddannelser til fordel for de merkantile og vil slække på udbuddet af efteruddannelser til fordel for grund- og videreuddannelser. Den tankegang har vi allerede set demonstreret i lovforslag nr. L 78, hvor der blev indført brugerbetaling på AMU-efteruddannelse, der tidligere var gratis. Og det sker jo netop under dække af en harmonisering med erhvervsskoleuddannelserne. Det er en prioritering, vi er helt uenige i.

Kl. 12.55

Jeg skal også lige tilføje, at skal der harmoniseres, ja, så skal der jo det, og så foreslår vi, at § 40, stk. 2, udgår, så handelsskolernes bestyrelse får samme struktur som de andre.

Vi værdsætter det regionalpolitiske aspekt, og den foreslåede struktur lægger jo selvfølgelig også op til det, der skal foregå i nærmiljøet. Det er vi enige i. Vi har også noteret os, at bemærkningerne er mange og lange, måske fordi videregående it-uddannelser og truckcertifikater dårligt lader sig presse sammen i samme form.

Vi har også noteret os, at der skal lægges vægt på, at de enkelte uddannelsers særlige profilering, om de er rettet mod f.eks. selvstændig landbrugsdrift eller mod arbejdsmarkedet, skal opretholdes.

Ligesom de hørte parter mener vi, at de enkelte skolars frihed, fleksibilitet og individuelle profiler er meget vigtigt, for fleksibilitet på erhvervsskoler og AMU-uddannelser giver fleksibilitet på arbejdsmarkedet.

Til slut skal jeg sige, at det undrer mig en smule, at arbejdet her falder i tre faser. Jeg synes ikke, det er hensigtsmæssigt, at finansierings-

modellen blev lagt, før arbejdet med at ændre hele uddannelsesstrukturen gik i gang.

Socialdemokratiet finder sammenlægningen ambitiøs. Vi er ikke uvillige til at se på mulige ændringer i strukturen for de to områder og få dem tilnærmet hinanden. Men vi vil under udvalgsarbejdet følge det nøje, og vi vil så dér give udtryk for, om vi synes, at vi kan tilslutte os forslaget.

Louise Frevert (DF):

Dansk Folkeparti mener, at denne anden fase med at realisere målsætningerne om en mere sammenhængende struktur for den erhvervsrettede voksen-, grund-, efter- og videreuddannelse ser ud til at forløbe vældigt godt.

Skolerne skal være selvejende institutioner, og i dette forslag giver man bestyrelsen flere opgaver og et større ansvar end tidligere. Det er bestyrelsen, der er ansvarlig for institutionens drift, herunder forvaltning af de statslige tilskud.

Den enstrengede institutionsstruktur for den erhvervsrettede grund-, efter- og videreuddannelse er et mål, som ikke alene regeringen har haft, men også Dansk Folkeparti.

Man har været en del betænkelig ved, at AMU-centrene skulle implementeres i en fælles betegnelse for AMU-centre og erhvervsskoler som erhvervsrettet uddannelse. Men institutionerne kan fortsat beholde deres nuværende navne, herunder AMU-centre, teknisk skole, handelsskole og landbrugsskole, som ikke alle har været betegnelser i henhold til lovgivningen.

Det, som jeg synes er et springende punkt, er, at alle institutionerne er selvejende, og de kan selv bestemme, om de vil sammenlægges. Men man lægger dem ind under en fælles hat, således at institutionerne får en ensartet ramme. Derfor er det vigtigt at pointere, at der ingen ensretning finder sted, og institutionsstrukturen ændres ikke.

Det er også vigtigt at være opmærksom på, at man beholder de regionale forankringer, men med lokale uddannelsessteder, så det ikke bliver mastodontinstitutioner, men at man bevarer en vigtig lokal forankring i nærsamfundet. Det er de lokale, der skal sætte dagsordenen.

Alt i alt mener Dansk Folkeparti, at dette er en rigtig god løsning, også fordi man får en større og bedre ensartethed i uddannelsessystemet. Så vi støtter lovforslaget.

Helle Sjelle (KF):

Nøgleordene for Det Konservative Folkeparti er, at det bliver sikret, at vi har nogle uddannelser af høj kvalitet.

Vi ønsker, at der bliver skabt en mere sammenhængende struktur på det erhvervsrettede voksen- og efteruddannelsesområde, og derfor er vi også positive over for det her forslag, hvor man vil lave en enstrengt institutionsstruktur på den erhvervsrettede grund-, efter- og videreuddannelse, som AMU-skolerne i dag udbyder.

Det er en struktur, der medfører, at der nu lægges op til, at AMU-centre og erhvervsskoler fusionerer, men det er jo stadig væk helt op til den enkelte skole selv at beslutte, om det nu er det, man ønsker. Tilskudsvilkårene bliver dog fremover de samme for alle institutioner.

Målet for regeringen er at sikre uddannelser af høj kvalitet, og i Det Konservative Folkeparti mener vi, at det her fremsatte forslag er et skridt på vejen inden for det her område. Det skal være mere enkelt, effektivt og overskueligt, og derfor støtter vi forslaget.

Kl. 13.00

Aage Frandsen (SF):

Vi har de senere år set udviklingen på erhvervsuddannelsesområdet gå i retning af, at forskellige uddannelsesinstitutioner har lavet forskellige former for samarbejde, forskellige former for sammenlægninger, hvor man har taget udgangspunkt i, hvad der var lokalt fornuftigt efter de menneskers opfattelse, som havde ansvaret for de pågældende skoler. Den udvikling er vi tilhængere af ud fra en betragtning om, at vi sådan set tror, at de nok kan finde ud af det, og at det er bedst, at det er dem, der finder ud af det.

Det, der ligger i det her lovforslag, kan være lidt svært at gennemskue. Det, vi godt vil stille som spørgsmål, er: Er det virkelig nødvendigt at lave denne her ramme så vidtgående, hvor jo hele tænkningen hos regeringen er, at man skal have den der ensrettede struktur? Så siger man godt nok, at man må have lov til at have noget lokalt ud fra nogle bestemte egne vurderinger, men det, vi frygter man kan risikere ved det her, er, at man ud fra den der ensartethed laver noget, som er så ens, at det går ud over den forskellighed, som vi også er interesseret i.

Det er lidt svært at gennemskue, hvad der vil være konsekvensen af det her lovforslag om 5-10 år. Derfor synes vi i virkeligheden, at der kun er behov for mindre ændringer med henblik på

at sørge for, at de eventuelle barrierer, der er tale om, arbejder man på at fjerne i forbindelse med det samarbejde, som vi er tilhængere af at skoler har, også forskellige typer af skoler, og de sammenlægninger, man foretager ud fra nogle lokale behov, frem for at man tager så vidtgående skridt, som der lægges op til med det her lovforslag.

Så vores stillingtagen til lovforslaget vil i høj grad være afhængig af, hvad det er, vi vurderer vil være konsekvensen på længere sigt. Vi er klart tilhængere af, at man prøver noget nyt i forhold til det, man allerede er i gang med, men det skal være med udgangspunkt i det, man allerede er i gang med, i stedet for at man absolut skal lægge den her ensartede struktur ned over det.

Vi ved jo udmærket godt, at det her er et forslag, som tidligere er kommet fra Venstre og De Konservative, og jeg vil bare sige i forbindelse med det, der er sagt før, at fordi Venstre og De Konservative har fremsat det som beslutningsforslag tidligere, så mener man, at det ligesom er et argument for, at så er det også godt nu. Den opfattelse har vi altså ikke. Man kan så sige, at det i hvert fald er noget mere grundigt, og det viser, at når man altså får et apparat bag sig, så kan man gøre tingene lidt bedre. Det, vi har set tidligere som beslutningsforslag, som hverken ministeren eller de pågældende ordførere i dag skal have ansvaret for, var altså noget værre sjask for at sige det sådan.

Men vores stillingtagen afhænger altså af, hvordan vi vurderer det, efter at det har været gennem udvalgsbehandlingen.

Marianne Jelved (RV):

Det Radikale Venstre er positivt over for intentionerne i lovforslaget. Vi er enige i, at det er en vigtig bestræbelse for Folketinget, uanset regeringens farve, at sikre regionalt forankrede uddannelsesmiljøer og bevare lokale uddannelsessteder. Det var et skjult citat fra lovforslaget.

Vi er også enige i de hensigter, mål, der er beskrevet i lovforslaget. Så intentionerne deler vi.

Vi er enige i, at en sammenhængende struktur for den erhvervsrettede grunduddannelse og efter/videreuddannelse er vigtig. Det er vigtigt, at vi samordner tilbuddene. Det er vigtigt, at vi sikrer, at der er et reelt og tilstrækkeligt, altså rimeligt, elevgrundlag, uddannelsessøgende grundlag, og at vi dermed også får brugt de uddannelsesmæssige ressourcer bedst muligt.

Vi er også enige i, og jeg vil gerne understrege, at det i hvert fald for Det Radikale Venstre er vigtigt, at det også på uddannelsesstederne regionalt sikres, at man tilgodeser de lokale behov for uddannelser, der kan være forskellige hen over landet. Og det er ikke nogen nem opgave at tilgode disse forskellige udmærkede hensigter.

Det er jo spørgsmål, vi har diskuteret gennem adskillige år, og der har været lavet forskellige lovgivninger, der skulle bidrage til, at det kunne lade sig gøre. Det har ikke været nemt.

Kl. 13.05

Vi lægger vægt på, at det er lokale processer. Vi taler om institutioner, som har helt forskellige kulturer og traditioner, og pædagogiske traditioner, der er forskellige, som nu skal samordnes, kan man kalde det, på en ny måde eller have mulighed for det. Det er erfaringsmæssigt en vanskelig proces, og det kan være meget vanskeligt. Og det bliver vanskeligere, hvis der er modstand i institutionerne.

Derfor er det vigtigt, at der gives muligheder for, at man lokalt kan tale sig frem, så man får en velovervejet og det, jeg vil kalde en flydende proces. Der er mange parter, der skal involveres i det, og jeg mener også, det er et spørgsmål om, hvordan det kan lade sig gøre, at der kan skabes lovgivningsmæssige rammer på den mest hensigtsmæssige måde. Det er noget af det, vi vil interessere os for under udvalgsbehandlingen.

Jeg må understrege, at vi kan have en frygt eller en bekymring for, at der kan ske, måske ikke med vilje om man så må sige, en skævvridning på bekostning af ufaglærte.

Vi tror, at noget af det, der er en vigtig begrundelse for at have lokalt forankrede uddannelsessteder, netop er, at ufaglærte derved får en bedre mulighed for at få efter- og videreuddannelse, og i øvrigt også at sikre unge en grunduddannelse. Derfor er det så vigtigt at have den lokale forankring.

Men der er også en risiko for, at man kommer ind i en proces, hvor man mister overblikket for at sikre bredden, og det overblik og det ansvar ligger jo så her, sådan at vi i Folketinget og med regeringens hjælp kan sikre det.

Derfor er det et kardinalpunkt for Det Radikale Venstre at være positiv og åben over for denne her proces, der sættes i gang med lovforslaget, når det vedtages, så man hele tiden sikrer, at der ikke sker en skævvridning på bekostning af de ufaglærte eller meget kortuddannede og den gruppe af unge, som har svært ved at

flytte sig over længere afstande for at få en uddannelse.

Så med de ord forholder vi os altså åbent og positivt til behandlingen.

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Der er over 1 million ufaglærte i den danske arbejdsstyrke. Det er over en tredjedel af den samlede arbejdsstyrke, og over halvdelen af de ufaglærte har aldrig nogen sinde prøvet efteruddannelse. Ufaglærtes uddannelsesfrekvens er faldende, på trods af at vi snakker om videnssamfund i dag. Danske KAD-kvinder er blandt Europas mindst efteruddannede.

Den udfordring, vi står over for, når snakken går om voksen- og efteruddannelsen, er, at der er en meget stor gruppe mennesker i det danske samfund, der har et stigende behov for voksen- og efteruddannelse, og det er et behov, der ikke bliver dækket i dag. Det er faktisk sådan, at mange kortuddannede ikke får efteruddannelse overhovedet. Uddannelsesaktiviteterne har netop for denne her gruppe været faldende som den eneste de seneste år.

I det hele taget er antallet af uddannelsesaktiviteter styrttykket i de her år for de ufaglærte grupper. Det skyldes bl.a. virksomhedernes mindre forbrug af efteruddannelse til de kortuddannede. Det skyldes, at den tidligere regering lavede en arbejdsmarkedsreform med massive besparelser på løn og materialer og efteruddannelse af lærere osv. i forhold til AMU-kurserne og Åben Uddannelses-kurserne, og så også selvfølgelig den faldende arbejdsløshed og de voldsomme indskrænkninger i de lediges rettigheder til at få uddannelse.

Samtidig må vi så konstatere, at efteruddannelsessystemet i dag simpelt hen ikke giver gode nok tilbud til de ufaglærte. Lad mig bare nævne, at 75 pct. af deltagerne på et AMU-kursus i forvejen har en eller anden form for erhvervsuddannelse, og at 80 pct. af deltagerne på Åben Uddannelse har en eller anden form for erhvervsuddannelse. Der er altså et efteruddannelsessystem, som er lavet primært til ufaglærte, men det er bare ikke den gruppe, der primært bruger det, eller også får de ikke lov at bruge det af arbejdsgiverne.

Det her forslag handler så om med vold og magt at sammenlægge AMU-centrene og de tekniske skoler. Jeg vil gerne have lov til at spørge, om man mener, det her forslag vil få de kortuddannede til at uddanne sig. Vil det gøre det lette-

re for de kortuddannede at efteruddanne sig, for det må vel være hele pointen?

Jeg synes egentlig, at det er ret svært at forestille sig. Lovforslaget handler nemlig ikke om, hvordan uddannelserne kan udvikle sig, eller hvordan de bliver bedre. Lovforslaget handler bl.a. om at spare penge, og det handler om at lave ny struktur og en struktur, hvor regeringen mener, den kan spare penge.

Kl. 13.10

Jeg mangler altså nogle klare bud på, hvordan man sikrer, at netop de med de allerkorteste uddannelser faktisk kommer ind og får brugt AMU-centrene. Og der synes jeg, at det måske er en lillebitte smule absurd, at man kan kalde det en reform af efteruddannelse, uden at man overhovedet går ind og kigger på det indholdsmæssige.

Så er der selvfølgelig det her forhold med, at først så sparer man penge på finansloven, godt 55 mio. kr., og så laver man en ny struktur for uddannelserne, og det skal så bare bankes igennem nu. Til sidst kommer der en analyse, hvori indhold og målsætninger diskuteres.

Det er altså en omvendt verden. Det er simpelt hen at lave tingene i den forkerte rækkefølge. Og alene af den grund er det lidt svært at se, hvordan lovforslaget skulle skabe bedre betingelser for de kortuddannede. Indholdsdiskussionen ligger simpelt hen for sent i denne her proces. Den skal komme før nedskæringerne, så man kan gå ind og lave en reel vurdering af, hvilke ressourcer der er behov for.

Lovforslaget vil så sammenlægge AMU-centrene og de tekniske skoler, og lovforslaget argumenterer for ressourceudnyttelse.

For det første kan man spørge, hvor meget ressourceudnyttelse der er tale om. Så vidt vi er orienteret, er det kun en række metalkurser, hvor der har været tale om et decideret overlap i udbud af kurser for på den ene side SiD og på den anden METAL. Ellers er der altså tale om tre helt forskellige uddannelsesinstitutioner med helt forskellig målgruppe, forskellige lærerkræfter og forskellig pædagogik.

Med samme logik, som vi har bag det her lovforslag, kunne man tale om at sammenlægge daghøjskoler, handelshøjskoler og universiteter, og så kunne man spare en enkelt lærer hist og her. Så er der måske til gengæld et tomt lokale, fordi det lidt mister sit indhold at være der.

For det andet ville jeg synes, det var rart, hvis ministeren i dag kunne fortælle os, om ministeren kender nogle eksempler på fusioner, der her

og nu giver store besparelser, for det er jo det, ministeren regner med, eftersom man har sparet godt 55 mio. kr. på finansloven. Derfor vil jeg gerne bede ministeren om bare ét eksempel på en fusion, der ikke som udgangspunkt har givet en meromkostning – bare ét eksempel. Så kan det da godt være, at der på længere sigt vil komme besparelser i forbindelse med de her rationaliseringer. Men alle fusioner koster som udgangspunkt ekstra ressourcer. Det er min påstand.

Så er det min bekymring, at der er tale om to helt forskellige pædagogiske tilgange. I AMU-centrene er det voksenpædagogik med vægt på en gruppe, som bl.a. kan have meget store læsevanskeligheder, og de tekniske skoler er primært ungdomspædagogiske. Vi mener, det er helt centralt, at der er et voksenpædagogisk miljø, som er gearret til at tage hånd om voksne ufaglærte. Ved den her tvangsmæssige fusion er der stor sandsynlighed for, at AMU-centrenes kultur og pædagogik bliver slugt af de tekniske skoler, ikke nødvendigvis af ond vilje, men simpelt hen som en konsekvens i løbet af nogle få år. Og det vil betyde, at man smadrer det voksenpædagogiske miljø, der eksisterer i dag. Det er i hvert fald vores frygt, og det vil altså være en katastrofe for voksen- og efteruddannelsesmulighederne.

For Enhedslisten skal jeg sige, at vi vil en lidt anden vej. Jeg synes, at det generelt er et lidt dårligt lovforslag, men det kan man nok høre af min tale. Vi vil gerne sikre folks ret til efteruddannelse, så de ikke nægtes det af presset fra en arbejdsgiver, og det skal bl.a. ske ved at oprette uddannelsesudvalg på alle virksomheder. Så mener vi, at det skal være obligatorisk, at man laver uddannelsesplaner for de enkelte virksomheder, og at man skal have ret til et vist antal efteruddannelsesuger pr. år.

Men jeg synes nu, at den store opgave ligger i at finde frem til nogle elementer til en ny pædagogisk tilgang til efteruddannelse og voksenuddannelse, og det her lovforslag går i den forkerte retning.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det fru Bodil Kornbek.

Bodil Kornbek (KRF):

Forslaget har jo til formål at etablere en ny og mere sammenhængende institutionsstruktur for den erhvervsrettede grund-, efter- og videreuddannelse, som jo i dag varetages af AMU og

EUD-erhvervsskolerne. Kristeligt Folkeparti finder det hensigtsmæssigt og fornuftigt at udnytte de muligheder, der er i en samordning på området. Vi vil gerne være med til at sikre og dermed bevare regionalt forankrede uddannelsessteder og uddannelsesmiljøer med flest mulige, men også kvalitative uddannelses tilbud. Det er vigtigt for os, at der i denne proces bliver tilgodeset lokale behov, hvilket vi også mener der er mulighed for, også i det oplæg, der er i lovforslaget.

Det er vigtigt, at samordningen eller fusionen mellem uddannelsesinstitutionerne sker ad frivillighedens vej blandt de parter, som har interesse i at arbejde sammen, så der bliver tale om en dialogbaseret proces.

Kl. 13.15

Det er også meget vigtigt for Kristeligt Folkeparti, at der i denne nye struktur er plads til, at AMU's særlige kendetegn bliver bevaret, det vil sige, at der ikke bliver gjort køb på de målrettede korte arbejdsmarkedsrettede uddannelser. Vi mener, det er vigtigt, at den måde, uddannelsen tænkes givet på inden for AMU, bliver fastholdt. AMU- og EUD-uddannelse er to forskellige uddannelsessystemer, som hver især har deres eget udgangspunkt og mål, men vi finder også, at det er vigtigt og muligt at arbejde sammen ud fra to forskellige udgangspunkter. Det vil dog kræve, at der er fokus og opmærksomhed omkring området, og det vil også kræve en dygtig ledelse, for at tingene virkelig skal lykkes.

Men vi tror på, at det er muligt, og vi ser frem til det videre forløb i arbejdet.

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Som det allerede har været nævnt, skal lovforslaget ses som et led i regeringens ønske om at få oprettet en enstrengt institutionsstruktur for de erhvervsrettede uddannelser.

Jeg vil gerne understrege, at der under ingen omstændigheder bliver tale om, sådan som Enhedslistens ordfører var inde på, at institutionerne skal sammenlægges med vold og magt, så langt fra. Lad mig her henholde mig til det, som bl.a. Venstres ordfører lagde vægt på, nemlig at en eventuel fusion og sammenlægning naturligvis skal foregå i dialog med de parter, som er berørt.

Så vil jeg også gerne understrege, at det bestemt ikke er intentionen fra regeringens side, at man fjerner de forskellige uddannelsesretningers kvaliteter. Det er jo en kendsgerning, at arbejdsmarkedsuddannelserne er kendetegnet

ved at have en fantastisk omstillingsparathed og en fantastisk hurtig måde til at sikre virksomhederne i et lokalområde en opkvalificering af arbejdsstyrken, og det skal vi naturligvis bevare. Det er overhovedet ikke hensigten, at en fusion eller en enstrengt struktur på nogen måde skal ødelægge de forskellige kvaliteter, som de eksisterende uddannelser har i dag.

Så vil jeg gerne benytte lejligheden til at sige til beroligelse for såvel Socialdemokratiets som De Radikales og Enhedslistens ordførere, som var inde på lige præcis det punkt – jeg tror også, det blev nævnt fra Dansk Folkepartis side – at regeringen er enig med et bredt folketingsflertal i, at vi naturligvis skal opretholde de forskellige kvaliteter, som de forskellige uddannelsesretninger har.

Men jeg vil gerne takke Folketinget for den brede tilslutning, som forslaget har fået, og jeg ser frem til udvalgsbehandlingen.

(Kort bemærkning).

Frank Jensen (S):

Jeg er selvfølgelig glad for, at ministeren er enig med Venstres ordfører, og det kommer jo nok ikke som den store overraskelse, at der er enighed om, at tingene skal foregå i dialog.

Men det er blot ikke det, man kan læse ud af lovforslaget. Her kan man se, at ministeren har bemyndigelse til at træffe afgørelse om institutioner og uddannelsesprogrammer osv., både den geografiske placering og det branchemæssige, og derfor vil jeg gerne spørge ministeren: Når ministeren nu her fra Folketingets talerstol siger, at ministeren ønsker dialogen, hvorfor har ministeren så taget den nuværende erhvervsuddannelseslovs § 2, stk. 1, og den nuværende AMU-center-lovs § 2, stk. 1, ud? De giver henholdsvis Erhvervsuddannelsesrådet og Uddannelsesrådet mulighed for at komme med indstilling om godkendelse af skoler, godkendelse af programmer osv.

Hvis man vil dialogen, er det jo vigtigt ikke bare at føre den på det helt snævre lokale plan, men også med dem, der har det overordnede erhvervslivs- og arbejdsmarkedssyn, både geografisk og branchemæssigt. Kunne ministeren ikke her fra talerstolen give os et tilsagn om, at det må være – jeg havde nær sagt en svipser, men det skal man passe på med at sige – men at det ikke er regeringens ønske, at de centrale parter skal tages ud af vurderingen?

(Kort bemærkning).

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Det er bestemt ikke nogen svipser, sådan som det er formuleret i bemærkningerne til lovforslaget. Men jeg vil gøre hr. Frank Jensen opmærksom på eller forsøge at berolige hr. Frank Jensen ved at understrege, at der vil være mulighed for at inddrage såvel Uddannelsesrådet som Erhvervsuddannelsesrådet efter behov. Hvis det skønnes, at der er et lokalt eller regionalt behov, kan både Uddannelsesrådet og Erhvervsuddannelsesrådet inddrages.

Kl. 13.20

(Kort bemærkning).

Anne-Marie Meldgaard (S):

Nu har ministeren jo tilkendegivet, at der lægges op til, at vi skal have en dialog og et bredt samarbejde om tilblivelsen af det endelige resultat, og jeg vil gerne spørge ministeren: Er intentionerne, at hvis vi nu ønsker en forhandling om dette område med ministeren under udvalgsarbejdet, kan vi også få den, så vi på den måde kan komme lidt nærmere på at undgå de misforståelser, som vi har oplevet under behandlingen af andre forslag? Er det sådan, at vi under udvalgsarbejdet kan få de oplysninger, vi beder om, så vi ikke efterfølgende måske står og tror, vi har sagt ja til noget, som ikke er det, vi ville sige ja til?

(Kort bemærkning).

Frank Jensen (S):

Det er jo sådan, at ministeren har kompetencen til at godkende oprettelse af nye institutioner efter fusioner og også efter fissioner, som der jo også kan lægges op til, at lovforslaget kan bruges til.

Det, der er afgørende, er sådan set, at ministeren her tilkendegiver, at inden ministeren træffer sin beslutning, vil ministeren høre Uddannelsesrådet eller Erhvervsuddannelsesrådet – ikke fordi man lokalt kan have behov for at spørge, men fordi ministeren har behov for det. Ellers er vi nervøse for, at man ikke har det der samlede landsmæssige overblik, og for ministerens skyld, for at kvalificere ministerens beslutninger, tror jeg, det ville være godt, at ministeren tilkendegiver, at de eksisterende bestemmelser i både erhvervsuddannelsesloven og AMU-loven bliver opretholdt.

Det er jo ikke sådan, at ministeren er bastet og bundet til at følge de råd, men der kan gives nogle overordnede indstillinger og råd til mini-

steren, og det er sjældent, en minister vil afskrive sig muligheden for at få et godt råd, inden der træffes beslutning, medmindre man vil basere sig alene på det partipolitiske eller på sit embedsapparat, og i dette tilfælde tror jeg, det er vigtigt, at arbejdsmarkedet også spiller en rolle.

(Kort bemærkning).

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Jeg vil gerne give fru Anne-Marie Meldgaard tilsagn om, at jeg naturligvis vil bidrage i det videre forløb, dels i udvalget, dels i forbindelse med, hvad der ellers måtte opstå undervejs, og det samme er i og for sig et svar til hr. Frank Jensen: Vi kan drøfte hr. Frank Jensens problemstillinger i udvalget eller undervejs i løbet af forhandlingerne om forslaget.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Første næstformand (Svend Auken):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 153: Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen. (Ophævelse af mulighed for fritagelse for kristendomskundskab).

Af Louise Frevert (DF) m.fl.
(Fremsat 11/3 2002).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Som det fremgår af lovforslagets bemærkninger, er lovforslaget en genfremsættelse af L 32 fra folketingsåret 2001-2002 (1. samling) og af L 178 fra folketingsåret 2000-2001.

Det er forslagsstillernes opfattelse, at hvis man skal forstå det danske samfund og kunne